

ELS ALTRES VOLUNTARIS D'EN SIMONET

PAGÈS, REBEL ANTIFRANCÈS I, FINALMENT, MILITAR: DOS-CENTS ANYS MÉS TARD, VEÏNS DE L'ALT EMPORDÀ RODEN UN DOCUMENTAL SOBRE UN SEU AVANTPASSAT

Una pel·lícula documental rodada amb un pressupost mínim ha aconseguit que desenes de veïns de diferents pobles empordanesos es posessin davant de la càmera per reconstruir la lluita dels seus avantpassats contra els invasors francesos sota el lideratge carismàtic de Joan Rimbau, en *Simonet* de Garriguella; un il·lustre desconegut, dos-cents anys després.

>> El personatge d'aquesta imatge va fotografiar-se amb el sabre i l'uniforme d'en Simonet a la Fotografia Franco-Catalana de Figueres.

XAVIER CASTILLÓN > TEXT
JAUME SIMON > FOTOS

En Simonet salta sobre el soldat napoleònic i el llança contra el terra. Moments d'incertesa. L'ha mort? No. El francès s'aixeca, no del tot indemne. Es queixa del cop que ha rebut a la cara. I algú li dóna un objecte fred per calmar el dolor. És... una llauna de cervesa! El públic riu, no només per l'anacronisme i perquè tot plegat és força delirant, sinó perquè probablement alguns coneixen el francès accidentat, que no és francès i encara

És una obra col·lectiva, una pel·lícula en què han participat veïns i veïnes de totes les edats de diversos pobles de l'Alt Empordà i que s'ha rodat en escenaris naturals

menys soldat de Napoleó. És simplement un veí seu, un empordanès del segle XXI que, com a actor aficionat i voluntariós, ha hagut de vèncer els seus escrúpols històrics i convertir-se en un dels pocs que han acceptat fer de francesos en aquesta petita superproducció, de la qual estem veient el *making of* a la sala municipal de Castelló d'Empúries. Fer de francès en la ficció i, a sobre, rebre un cop real: no hi ha pressupost per a especialistes en les escenes arriscades.

Després del *making of* (tant o més llarg que la pel·lícula), durant el qual el públic no ha parat de riure i de fer comentaris en veu alta, es projecta *Simonet, el terror del francès (Empordà, 1808-1814)* i es fa el silenci. Un silenci que mostra orgull i respecte per en Simonet, pels fets narrats en aquesta pel·lícula documental i per la mateixa

>> *Una escena del rodatge, al castell de Sant Ferran.*

producció, que, sense especialistes ni actors professionals, i amb un pressupost de combat (13.000 euros, 10.000 dels quals han estat aportats pel Ministeri de Defensa i la resta per ajuntaments i empreses de la zona), ha aconseguit uns resultats excel·lents. A més, aquesta és una obra col·lectiva, una pel·lícula en què han participat veïns i veïnes de totes les edats de diversos pobles de l'Alt Empordà i que s'ha rodat en escenaris naturals de Garriguella, Castelló d'Empúries i altres localitats properes, i també a la Ciutadella de Roses i el castell de Sant Ferran de Figueres, on van tenir lloc la vida i les gestes de l'heroi del poble per al poble que va ser Joan Rimbau i Trull.

Set hectàrees ocupades

Nascut el 1783 a can Simonet de Garriguella, aquest pagès es va convertir en un carismàtic líder de la revolta popular empordanesa contra l'invasor francès i va acabar fent carrera militar fins a convertir-se en coronel al servei d'Isabel II. «Adornado de todas las virtudes y apreciado de los partidos todos, murió el 30 de abril de 1854. Edad: 71 años. E.P.D.»: així acaba l'epitafi de la seva tomba, al cementiri vell de Castelló d'Empúries, en el qual també es recorda que va ser «terror de los franceses durante la gloriosa guerra de

la Independència»; lloances d'altres temps que no havien servit, durant un segle i mig, per treure de l'oblit en Simonet, que ara reviu a la pantalla.

Darrere d'aquest projecte no hi ha una productora cinematogràfica convencional, sinó els Amics del Castell de Quermançó de Vilajuïga i Comtat d'Empúries i el Consorci del Castell de Sant Ferran, aliats per buscar finançament i per aconseguir que un equip de filmació professional liderat pel director del migmetratge, Josep Puig, treballés pràcticament de franc per aquesta bona causa. «L'èxit del projecte ha estat justament el convenciment i la dedicació desinteressada de tota la gent implicada», afirma Jaume Simon, president dels Amics del Castell de Quermançó i productor del documental. En

Darrere d'aquest projecte no hi ha una productora cinematogràfica convencional, sinó els Amics del Castell de Quermançó de Vilajuïga i Comtat d'Empúries i el Consorci del Castell de Sant Ferran

>> *Jordi Pujadas és l'actor que dona vida a Simonet.*

total, uns 160 figurants dels pobles de la zona han participat en la reconstrucció d'algunes de les escenes clau en la vida d'en Simonet, des que els invasors van ocupar les set hectàrees de terra que treballava i aquesta injustícia el va portar a allistar-se per combatre l'exèrcit francès. Aquesta pel·lícula de mitja hora de durada és essencialment un treball coral, un homenatge filmic col·lectiu a aquest heroi semioblidat, però entre els actors hi ha un parell de noms que cal esmentar: Jordi Pujadas, que ha donat vida a Simonet, i Francesc Paloma, que encarna el seu inseparable amic i company d'aventures, en Floreta.

>> *Escenes del rodatge, a la platja d'Empuriabrava.*

Els dolents van sempre escassos

Aquest és el segon projecte cinematogràfic que impulsen els Amics del Castell de Quermançó. «Hi ha molts personatges vinculats a la història del castell de Quermançó, entre ells Dalí i el mateix Simonet, que el va defensar. La nostra idea és anar treballant per divulgar la vinculació d'aquestes persones amb el castell, si pot ser a través de pel·lícules com aquesta. Vam començar amb *Quermançó, bressol de trobadors*, una pel·lícula de quinze minuts realitzada en homenatge a Carles Fages de Climent. Amb aquest treball vam quedar finalistes del festival Festicurts de Figueres i això ens va animar molt a continuar aprofundint en aquesta línia, que ara ha donat com a resultat *Simonet, terror del francès*. És una feïnada, perquè he d'assumir-ho tot: el treball de recerca sobre la vida del personatge i les seves circumstàncies històriques, el guió de la pel·lícula, buscar l'equip tècnic, fer els càstings en els pobles... Però al final del procés la resposta de la gent és tan satisfactòria que ho compensa tot».

A l'hora de buscar figurants per a aquesta pel·lícula, els productors han tingut la sort de disposar de l'ajut inestimable dels grups de recreació històrica que hi ha actualment a l'Empordà, com ara els Miquelets de Roses i els Fusedlers de Castelló d'Empúries, els quals hi van aportar els seus uniformes i armes d'època i sobretot la seva gran passió per la història. Com ja s'ha insinuat al començament, va ser més complicat trobar voluntaris per fer de soldats fran-

cesos, que en definitiva són els dolents de la pel·lícula. Homes i dones de totes les edats i també uns quants nens i nenes hi han participat com a actors per reconstruir escenes viscudes pels seus avantpassats a principi del segle XIX. Les intenses sessions de rodatge es complementaven amb sessions informatives sobre el projecte i la figura d'en Simonet (en definitiva, un desconegut per a la majoria dels participants en la pel·lícula), en les quals també es presentava el web del film (www.simonet.cat) i el tràiler que es va preparar per mostrar a la gent dels pobles que aquella aventura era possible i que hi havia la ferma voluntat de tirar-la endavant, amb pocs mitjans, però amb uns nivells de qualitat inqüestionables. A la sessió informativa que va tenir lloc al juny a Garriguella, hi va participar el periodista Josep Playà, originari del poble, que també ha participat activament en les tasques de recerca i documentació històrica. Playà surt a la pel·lícula acompanyant la rebesneta de Joan Rimbau, Luz Vaquero, que porta un ram de flors a la seva tomba. A Garriguella, el periodista va plantejar la necessitat de portar a terme un estudi històric sobre el personatge d'en

Les intenses sessions de rodatge es complementaven amb sessions informatives sobre el projecte i la figura d'en Simonet

Simonet, aprofitant el moviment social que ha generat la pel·lícula a l'Empordà per reivindicar-lo i fer-ne memòria. S'hi va parlar d'un projecte de novel·la, a càrrec de Fernando Molla, i fins i tot d'un còmic o novel·la gràfica, impulsat per Pere Montalà. D'alguna manera, s'està aconseguint que en Simonet es reincorpori a la memòria col·lectiva, com ja s'ha fet a través de la televisió, el cinema i la literatura amb altres personatges sorgits del poble i no reconeguts per la història oficial, com el cada vegada més popular Serrallonga.

El 29 d'octubre passat *Simonet, el terror del francès* es va estrenar al Teatre Municipal El Jardí de Figueres i va ser tot un èxit de públic. Paral·lelament, s'han organitzat una gran exposició sobre el personatge al castell de Sant Ferran i altres mostres de petit format que durant els últims mesos han divulgat la vida i les obres d'en Simonet a les diferents poblacions on s'ha rodat la pel·lícula. També s'han fet altres projeccions del film, com ara la que va tenir lloc a Castelló d'Empúries aprofitant la commemoració del Foc de Castelló, el 7 de novembre. I el següent pas serà intentar que la pel·lícula tingui una difusió molt més àmplia a través de la Xarxa de Televisions Locals. L'important, en definitiva, és que la flama que ara s'ha encès amb aquesta pel·lícula per treure de la foscor Joan Rimbau i Trull, en *Simonet* de Garriguella, no es torni a apagar de la memòria del poble pel qual va lluitar.

Xavier Castellón és periodista.